

BOB WOODWARD

FÉLELEM

TRUMP A FEHÉR HÁZBAN

GABO

**„Az igazi hatalom
- nem szívesen használom a szót -
a félelem.”**

– az elnökjelölt Donald J. Trump egy interjúban, amelyet Bob Woodward és Robert Costa készített vele 2016. március 31-én a Washington D.C.-ben lévő Trump International Hotelben, az egykori Old Post Office Pavilionban.

Prológus

2017 szeptemberének elején, a Trump-adminisztráció nyolcadik hónapjában Gary Cohn, a Goldman Sachs egykori elnöke és Trump elnök gazdasági főtanácsadója odaóvakodott a Fehér Ház Ovális Irodájában lévő Resolute*-asztalhoz.

A százkilencven centiméter magas, kopasz, nyegle és túláradoan öntelt Cohn a Goldmannél töltött huszonhét év alatt milliárdokat keresett az ügyfeleinek, és százmilliókat saját magának. Kikötötte, hogy joga legyen bármikor belépni az Ovális Irodába, és az elnök beleegyezett.

Az asztalon a dél-koreai elnöknek címzett levél egyoldalas vázlata hevert, amelyben Trump elnök felmondja az Egyesült Államok és Korea szabadkereskedelmi egyezményét, közismert nevén a KORUS-t.

Cohn elszornyedt. Trump már hónapok óta fenyegetőzött, hogy felbontja a szerződést, amely alapot teremtett a két ország gazdasági kapcsolatához, katonai szövetségéhez, és ami a legfontosabb, a szigorúan titkos hírszerzési akciókhoz.

Az 1950-es években kötött szerződés értelmében az Egyesült Államok huszonnyolcezer-ötszáz katonát állomásoztatott a koreai-félsziget déli részén, ahol a speciális hozzáférést igénylő programok birtokában a legszigorúbban bizalmas információkba és kódnevekkel ellátott hírszerzési anyagokba nyerhettek betekintést. Észak-Korea interkon-

* Az amerikai elnökök dolgozóasztala: a *Resolute* brit hadihajó deszkáiból készült, Viktória királynő ajándékozta Rutherford B. Hayes elnöknek 1880-ban. (*A ford.*)

tinentális ballisztikus rakétái manapság már képesek nukleáris robbanófejet eljuttatni akár Amerikába is. Egy Észak-Koreából indított rakéta harmincnegyzet perc alatt elérhetné Los Angeles.

Az imént említett programoknak köszönhetően az Egyesült Államok hét másodpercen belül tudomást szerezhetett arról, ha Észak-Koreában kilőttek egy rakétát. Ugyanehhez Alaszkában tizenöt perc kellett, ami óriási különbség!

Ha pedig az Egyesült Államok hét másodpercen belül értesül a kilövésről, a katonaságnak lesz ideje lelőni az észak-koreai rakétát. Ez volt az Egyesült Államok kormányának legtitkosabb és talán legfontosabb hadművelete. Az amerikai jelenlét Dél-Koreában a nemzetbiztonság talpkövét jelentette.

Ha felmondják a KORUS-t, amelyet Dél-Korea nélkülözhetetlennek tart a gazdaságához, borulhat az egész kapcsolat. Cohn nem tudta elhinni, hogy Trump elnök képes lenne kockáztatni a nemzetbiztonság szempontjából életbe vágóan fontos hírszerzési lehetőségeket.

Az egésznek az volt az oka, hogy Trump szörnyű haragra gerjedt, mert az Egyesült Államok évi tizennyolcmilliárd dollárt veszített a KORUS-on, ráadásul minden évben három és fél milliárd dollárjába kerültek a Dél-Koreában állomásozó csapatok.

Noha szinte naponta születtek jelentések a Fehér Házban uralkodó káoszról és viszályokról, a publikum nem tudhatta, igazából mennyire vészes a helyzet a színpad mögött. Trump állhatatlan volt, ritkán megbízható, kiszámíthatatlan. Ha elrontották a kedvét, ha méregbe gurult valami jelentős vagy jelentéktelen dologon, képes volt azt mondani a KORUS-ra: „Még ma kiszállunk!”

És most itt ez a 2017. szeptember 5-én kelt levél, a lehetséges gyutacs egy nemzetbiztonsági katasztrófához. Cohn aggódott, hogy Trump aláírja a levelet, amint meglátja.

Elvette a vázlatot a Resolute-asztról, és beletette egy „MEGŐRIZNI” feliratú kék iratgyűjtőbe.

– Elloptam az asztaláról – mondta később egy munkatársának. – Nem engedhettem meg, hogy lássa. Soha nem láthatja azt a dokumentumot. Meg kell védeni az országot.

Mivel a Fehér Házban ugyanakkora anarchia és rendetlenség uralkodott, mint Trump fejében, az elnök nem vette észre, hogy a levél eltűnt.

Elvileg Rob Porter, a titkárság vezetője és az elnöki papírmunka szervezője volt a felelős azért, hogy milyen levelek kerülnek a Resolute-asztalra. Ám a szóban forgó levélvázlat nyugtalanító módon valamilyen ismeretlen csatornán keresztül jutott el Trumphoz. A titkárság vezetője kevésbé látványos, ám meghatározó szerepet játszik a Fehér Házban. Porter már hónapok óta terjesztette be Trumpnak a háttérzeti emlékeztetőket és más elnöki dokumentumokat, köztük a legbizalmasabb nemzetbiztonsági engedélyeket katonai és titkos hírszerző akciókhoz.

A százkilencven centiméter magas, keszeg, negyvenéves Porter mormonnak született, és a szürke emberek közé tartozott: jellegtelen szervező volt, aki a Harvardon tanult jogot, és Rhodes-ösztöndíjat kapott.

Porter később felfedezte, hogy a vázlatnak több másolata is létezik. Vagy ő, vagy Cohn gondoskodott róla, hogy egy se maradjon az elnök asztalán.

Cohn és Porter összedolgoztak, hogy megtorpedózzák Trump legóvatlanabbnak és legveszélyesebbnek ítélt parancsait. A kereskedelmi egyezményre vonatkozó dokumentum és mások is egyszerűen eltűntek. Ha valamilyen vázlat Trump elé került korrigálásra, Cohn egyszerűen elemelte, és az elnök megfélelkezett róla. De ami az asztalán volt, azt aláírta.

– Nem az a lényeg, hogy mit tettünk az országért – mondta Cohn bizalmas körben. – Hanem hogy minek a megtételétől óvtuk meg az elnököt.

Nem más volt ez, mint hivatali államcsíny: az amerikai elnök akaratának és alkotmányos tekintélyének aláaknázása.

A politikai döntések, a programok és az elnöki papírmunka összehangolása mellett Porter munkaidejének egyharmada – mint azt egy munkatársának mondta – arra ment el, hogy próbált „reagálni a legveszélyesebb ötletekre, és különböző indokokkal meggyőzni az elnököt, hogy azok talán nem is olyan jó ötletek”.

Cohnnak és Porternek volt egy másik stratégiája is: a halogatás, az elnapolás, a hivatkozás a jogi megszorításokra.

– Annál, hogy csak úgy elvettünk papírokat az asztaláról, tízszer gyakoribb volt, hogy valamit elodáztunk, vagy nem terjesztettünk be, vagy azt mondtuk neki – komolyan, nem csak kifogásnak –, hogy ezt még alaposan meg kell vizsgálni, vagy ezen többet kell dolgozni, vagy hogy a törvény nem engedi – mondta a korábban ügyvédként dolgozó Porter. – Folyton úgy éreztük magunkat, mintha a szakadék szélén egyensúlyoznánk.

Voltak napok vagy hetek, amikor a működés irányíthatónak látszott, és két lépést távolodtak a szakadék peremétől.

– Máskor lezuhantunk a semmibe, és nem sikerült megakadályoznunk, hogy az adott lépésre sor kerüljön. Olyan volt ez az egész, mint egy folyamatos kötéltréfa.

Noha Trump egyszer sem hozta szóba az elkallódott szeptember 5-ei levelet, azért nem feledkezett meg róla, hogy mit akart a kereskedelmi egyezményről.

– Több változata is volt annak a levélnek – mondta Porter az egyik munkatársának.

Később az Ovális Irodában tartott egyik értekezleten heves vita robbant ki a dél-koreai egyezményről.

– Nem érdekel! – mondta Trump. – Unom ezt a vitatkozást! Halalni sem akarok róla! Kiszállunk a KORUS-ból! – Diktálni kezdett egy új levelet, amelyet el akart küldeni.

Jared Kushner, Trump veje, komolyan vette az elnök szavait. A harminchat éves Jarednek, a Fehér Ház egyik vezető tanácsadójának fegyelmezett, már-már arisztokratikus fellépése volt. 2009-ben kötött házasságot Ivankával, Trump lányával.

Mivel Jared ült legközelebb az elnökhöz, írni kezdte, amit Trump diktált.

– Fejezd be a levelet, és küldd be hozzám, hogy aláírhassam – parancsolta Trump.

Jared éppen új levélle dolgozta át az elnök diktálását, amikor Porter hírül vette a dolgot.

– Küldje át nekem a vázlatot – mondta Kushnernek. – Ha megcsináljuk, ne végezzünk fél munkát. Úgy kell megfogalmaznunk a levelet, hogy ne hozzon szégyent ránk.

Kushner átküldte a vázlat másolatát. Nem sok hasznát vették. Porter és Cohn eddigre már megírt valamit, hogy bizonyítsák, megteszik, amire az elnök utasította őket. Trump azonnali választ várt, nem mehettek be hozzá üres kézzel. A vázlat az egyik része volt az elterelő hadműveletnek.

Egy szabályos értekezleten a KORUS felmondásának ellenzői felhoztak minden érvet: az Egyesült Államok még sohasem mondott fel semmilyen szabadkereskedelmi egyezményt; a dolognak vannak törvényes vetületei, geopolitikai vetületei, hírszerzési vetületei; a levél még nincs kész. Tényekkel és logikával mérték csapást az elnökre.

– Hát akkor dolgozzanak tovább a levélen – mondta Trump. – Látni akarom a következő vázlatot.

Cohn és Porter nem készített következő vázlatot, így nem volt mit megmutatni. A kérdés egyelőre eltűnt az elnöki döntéshozatal kódéban. Trumpot más dolgok foglalták le.

Ám a KORUS-téma csak nem akart teljesen feledésbe merülni. Cohn beszélt James Mattis védelmi miniszterrel, a tengerészgyalogság visszavonult tábornokával, Trump kormányának talán legbefolyásosabb tagjával. A veterán Mattis tábornok negyven évet szolgált le a seregben. Százhetven centiméter magas volt, olyan egyenesen tartotta magát, mintha nyársat nyelt volna, és állandóan olyan képet vágott, mint aki halálosan unja az életet.

– A borotva élen egyensúlyozunk – mondta Cohn a miniszternek. – Lehet, hogy ezúttal elkél egy kis támogatás.

Mattis igyekezett minél ritkábban ellátogatni a Fehér Házba, és lehetőleg katonai kérdésekkel foglalkozni, de most belátta, hogy a kérdés nem tűr halasztást, és bement az Ovális Irodába.

– Elnök úr – mondta –, hazánk biztonságára Kim Dzsongun jelenti a legközvetlenebb fenyegetést. Szükségünk van Dél-Koreára mint szövetségesre. Lehet, hogy ennek látszólag nincs köze a kereskedelemhez, pedig életbe vágó. A Dél-Koreában állomásozó amerikai katonaságnak és hírszerzésnek köszönhetjük, hogy meg tudjuk védeni magunkat Észak-Koreától. Kérem, ne mondja fel a szerződést.

– Miért fizet az Egyesült Államok évi egymilliárd dollárt egy balisztikus rakétaelhárító rendszerért Dél-Koreában? – kérdezte Trump, aki annyira dühös volt a THAAD, a végfázisú nagy magassági területvédelmi rendszer miatt, hogy azzal fenyegetőzött, kivonja Dél-Koreából, és átköltözteti az oregoni Portlandbe.

– Nem Dél-Koreáért tesszük – felelte Mattis. – Azért segítünk Dél-Koreának, mert ők meg rajtunk segítenek.

Az elnök látszólag egyetértett, de egyetértése csak az adott pillanatra szólt.

2016-ban az elnökjelölt Trump így definiálta a Bob Costának és nekem adott interjújában az elnök feladatát:

– Legelsősorban a nemzet biztonságának garantálása... Ez az egyes, kettes és hármas számú feladat... Az az erős katonaság, amelyik nem hagyja, hogy kívülről ártsanak a hazánknak. És én határozottan azt gondolom, hogy mindig ez lesz az egyes számú feladatom.

A valóság az volt, hogy az Egyesült Államok 2017-ben hozzákötötte magát egy érzelmileg túlfűtött, állhatatlan és kiszámíthatatlan vezető szavaihoz és tetteihez. Az elnök beosztottai készakarva hiúsították meg azokat a lépéseket, amelyeket vezetőjük legveszélyesebb ötleteinek tartottak. A világ legerősebb országának végrehajtó hatalma idegösszeomlást kapott.

A könyv ennek a történetét meséli el.